

Brez lastnih zmogljivosti za termično obdelavo ostaja Slovenija odvisna od tujine

mag. Tanja Bolte je direktorica Direktorata za okolje na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Njeno delo je usmerjeno v vodenje, oblikovanje okoljskih politik ter izvajanje nalog na področjih kakovosti zraka, varovanja tal, ravnanja z odpadki, varstva pred hrupom in sevanji, industrijskega onesnaževanja ter okoljskih presoj.

Slovenija trenutno izvozi skoraj 200.000 ton odpadkov za termično obdelavo v tujino. Kakšna so tveganja za državo, če v kratkem ne zgradi lastnih zmogljivosti? Kako to vpliva na stroške ravnanja z odpadki za končne uporabnike?

Država v tem primeru ni samozadostna, ker nima svojih lastnih kapacitet in je odvisna od tujine in od njihove pripravljenosti sprejeti odpadke iz Slovenije. Seveda je s tem cena za končne uporabnike nepredljiva, ker smo odvisni od tega, kakšno ceno bo postavila država, ki sprejema naše odpadke.

Slovenija s svojim izvozom trenutno pomaga polniti zmogljivosti tujih naprav. Če bi z lastnim objektom postali samozadostni in ta dotok ustavili, bi to po vašem mnenju lahko ogrozilo rentabilnost že obstoječih sežigalnic v sosednjih državah, ki se zanašajo na naše odpadke?

Najprej je treba poudariti, da prebivalci Slovenije v veliki meri dosledno ločujejo odpadke. Zbiranje komunalnih odpadkov je zagotovljeno v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja komunalnih odpadkov. Kljub dobrim rezultatom na področju ločenega zbiranja odpadkov in doseganju ciljev recikliranja, pa še vedno ostaja delež gorljivih odpadkov, ki jih je treba ustrezno obdelati s postopki termične obdelave. Trenutno se gorljive frakcije komunalnih odpadkov izvažajo v tujino na Madžarsko, v Avstrijo, Italijo, Nizozemsko in Grčijo.

Zakon o varstvu okolja določa, da je sežiganje komunalnih odpadkov državna gospodarska javna služba. Kljub temu država doslej ni v celoti zagotovila ustrezne infrastrukture, ki bi omogočala sežiganje tistih komunalnih odpadkov, ki jih z drugimi postopki obdelave ni mogoče ustrezno predelati.

V Sloveniji obstaja ena sama naprava, ki izvaja termično obdelavo komunalnih odpadkov – toplotna v Celju. A ta pokrije manj kot 15 % naših potreb.

Obstaja tveganje, da države, ki trenutno prevzemajo določene tokove naših odpadkov, teh v prihodnje ne bodo več sprejemale, saj vse bolj spodbujajo lastno samozadostnost na področju ravnanja z odpadki. V primeru omejitve ali prepovedi uvoza slovenskih odpadkov bi se ti lahko začeli kopičiti na ozemlju Republike Slovenije, kar bi že v kratkem času povzročilo resne izzive pri skladiščenju ter povečalo tveganja za varnost in varovanje okolja.

Nekateri kritiki trdijo, da sežig zmanjšuje motivacijo za recikliranje. Kako predvideni objekti za termično obdelavo dopolnjujejo slovensko strategijo krožnega gospodarstva in zagotavljajo, da se bo sežigalo le tisto, česar res ni mogoče reciklirati?

Država mora dosegati vse cilje, ki so določeni v zakonodaji in poskrbeti za odpadke v skladu z zakonodajo. Postavite termičnega objekta ne pomeni, da bomo v Slovenijo vse odpadke termično obdelali, ker je hierarhija odpadkov zelo pomembna in jo je potrebno upoštevati.

Veliko slovenskih mest se sooča z izzivom, kako zmanjšati število individualnih kurišč, ki so pozimi pogosto glavni vir onesnaženja zraka. Ali lahko energetska izraba odpadkov razumemo kot stabilno alternativo, ki bi ljudem omogočila varen preklop na daljinsko ogrevanje? Kakšen vpliv bi to imelo na dolgoročno kakovost zraka ter energetska neodvisnost posamezne občine?

Vsekakor. Ministrstvo, pristojno za okolje, ves čas zagovarja, da to pomeni tudi rešitev za kakovost zunanjega zraka. Gre namreč za nadzorovan objekt, ki ima okoljevarstveno dovoljenje. **Sprejetje Zakona o varstvu okolja (ZVO-2A)** uvaja enega najnaprednejših sistemov nadzora nad sežiganjem odpadkov v Evropi.

- Glavna novost je, da uveljavljamo telemetrično sporočanje podatkov o trajnih meritvah v dejanskem času, ki jih mora zagotoviti upravljavec naprave. Uvaja se tudi napredne tehnične zahteve za opremo in izvajalce, s čimer se izboljšuje nadzor nad onesnaževanjem in varuje okolje.
- **Razširjen obratovalni monitoring:** meritve se bodo izvajale na vseh posameznih izpustih naprav, glede na prostorninski in masni pretok snovi.

- **Prenehanje uporabe zastarele uredbe za cementarne:** nova uredba nadomešča staro uredbo za proizvodnjo cementa, kar pomeni poenostavitev zakonodaje in boljše usklajenost z okoljevarstvenimi cilji.

- **Letni monitoring za velike izpuste:** cementarne bodo morale izvajati letne meritve tudi na mlinih, sušilnicah in hladilnikih z velikim pretokom odpadnih plinov.

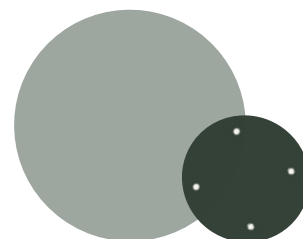
- **Strožji ukrepi za zmanjšanje emisij:** poudarek na preprečevanju onesnaževanja in varovanju zdravja ljudi v okolici industrijskih obratov.

Da, vsekakor bi moral energetski objekt omogočiti občanom, da se priključijo na daljinsko ogrevanje in da se s tem zmanjšajo izpusti iz individualnih kurišč in posledično izboljša kakovost zunanjega zraka. Podajam primer občine Velenje, kjer se celotno mesto ogreva na daljinsko ogrevanje iz Šoštanja. Velenje nima težav z zunanjim zrakom.

Strah pred škodljivimi izpusti v zrak je pri sežigalnicah največja ovira. Kakšni so danes varovalni mehanizmi in tehnologije, ki preprečujejo, da bi takšni objekti ogrožali zdravje ljudi v neposredni bližini? Kako poteka nadzor nad njimi v realnem času?

Nadzor nad objekti je zagotovljen s trajnim monitoringom in s telemetričnim sporočanjem podatkov trajnih meritev v dejanskem času. Uvaja se tudi napredne tehnične zahteve za opremo in izvajalce, s čimer se izboljšuje nadzor nad onesnaževanjem in varuje okolje.

Koncesionar mora zagotoviti varen, zanesljiv in energetsko učinkovit sežig gorljivih komunalnih odpadkov v skladu z izvedbenim sklepom komisije (EU) 2019/2010) z dne 12. novembra 2019 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) za sežiganje odpadkov na podlagi Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah in referenčnim dokumentom o BAT, ki ureja sežiganje odpadkov.

SAMO 1 PLANET
CARE4CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH